

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatus S. Inquisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Diuinis Vbertim Dissertitvr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 7. Vtrùm libertas voluntatis diuinæ omnium libertatum
excogitabilium maxima sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

ab huiusmodi correspondentia cum tempore extrinsecâ tot partes veluti extrinsecâ durationis, seu coexistentiâ veniunt concipiendâ in determinatione, seu volitione liberâ Dei connexâ inuicem inter se, quot sunt ipsius temporis partes, quatenus verû est, dum coexistit diuina volitio hodierno diei, siue in eo durat, nec diei crastino, nec hesterno, nec alicui reliquorum coexistere, vel vice versâ. Tum nullatenus alicui, aliquibusue diebus posse coexistere, quin omnibus pariter totius æternitatis, seu temporis infiniti, atque successiui coexistat, vnicuique in propria mensurâ.

378

Suppono tertio ex doctrinâ vniuersali traditâ disp. 30. quæst. 5. ex eo, quod duo actus eiusdem causæ, etiam in diuersis temporibus exercendi, ad eod. sint inuicem connexi, vt neuter eorum sine altero possit existere, non fieri, eos non posse liberè à tali causâ exerceri: possunt enim haud dubiè; vt, si Deus mihi nunc reuelaret, me cras peccaturum, liberè nihilominus conciperem modò actum fidei cum crastino peccato connexum, liberèque pariter cras peccarem: estò peccatum crastinum vicissim eum fide hodiernâ connexum esset. Tametii determinatio hodiernâ ad fidem à determinatione crastinâ ad peccatum in finâ existentia penderet, & vice versâ; qua ratione loco citato latè explicatum est. Modò ad rem. Si duæ distinctæ determinationes eiuð. voluntatis creatæ diuersis partibus temporis respondententes possunt esse mutuo connexæ circa libertatis dispendium. Quanto melius eadem indiuisibilis determinatio voluntatis diuinæ, retentâ suâ perfectissimâ libertate, diuersis partibus temporis coexistere poterit coexistentijs connexis inuicem modo prædicto. In quarum mutua coexistentiarum connexione consistit eius immutabilitas.

379

En iam totam difficultatem argumenti supra propositi dissectam prorsus. Dico itaque, determinare se Deum ad volendum, nihil aliud esse, quam, se determinare primariò quidem ad dandum existentiam intrinsecam, & indiuisibilem æternitatem, siue durationem æternam suâ volitioni; consequenter autem ad dandum illi extrinsecam coexistentiam cum omnibus partibus temporis successiue stuentibus; quæ extrinsecâ, & diuisibilis æternitas dici potest. Quo fit, vt in omnibus, & singulis partibus temporis omnimodis libera maneat volitio Dei; quatenus in vnaquaque potest Deus facere, quod non extiterit simpliciter sua volitio, & consequenter, quod neque illi, neque vlli reliquarum coextiterit. Tametii ex suppositione, quod existit simpliciter, & consequenter, quod aliquibus partibus temporis coexistens est, necesse fit, quod itidem coexistat reliquis. In qua necessitate, quæ tantum est consequens, consistit eius immutabilitas. Vnde etiam patet, quo pacto possit Deus hodiè facere, quod sua volitio toti temporis præterito non coextiterit. Id namque potest, non quia potentia ad omittendam volitionem, quam habet, sit potens hodie terminari ad omissionem, prout coexistentem temporis præterito. (Nulla namque potentia iam nunc existens potest ad proprium actum prout existentem in tempore præterito terminari. Quo sensu verissimum est non dari potentiam ad præteritum; tametii detur ad futurum; prout contra aliquos Recentiores ostendi in Pharo Scient. disp. 8. quæst. 4. proposit. 7.) Sed quia per huiusmodi potentiam confide-

ratam secundum se cum suâ intrinsecâ, æternâ; & indiuiduâ duratione simpliciter potest Deus suam volitionem omittere; sicque facere, vt ipsa potentia prout existens temporis præterito omiserit eandem volitionem in illo; & prout existens in præsentis in hoc; similiterque in futuro, prout in illo existens. Imò verò per potentiam, quam hodie Deus habet ad omittendam coexistentiam suæ volitionis cum tempore hodierno, media tali omissione tanquam positione impedimenti, seu ablatione termini connexionis facere potest, vt cum nullo alio tempore coextiterit, aut sit coextitura volitio ipsa. Quemadmodum ego per potentiam, quam hodie habeo ad omittendum actum, quem liberè elicio, media tali omissione facere possum, vt in nullo alio tempore extiterit, aut sit extitura scientia visionis de actu ipso, quam Deus de factò ab æterno habuit, & in æternum est habiturus.

QVAESTIO VII.

Vtrum libertas voluntatis diuinæ omnium libertatum excogitabilem maximam sit.

Ratio dubitandi pro parte affirmatiuâ est; quia libertas perfectio quædam est. Sed omnis perfectio Dei est summa, atque ad eod. maxima omnium in suo genere excogitabilem. Ergo libertas Dei est quoque summa, & maxima omnium in suo genere excogitabilem. Pro negatiuâ parte stat, quod Deus libertatem ad peccandum non habet, vt fides docet; constatque ex dicendis infra disp. 33. quæst. 7. Tum ad plura est necessitas moraliter eorum, quæ præstat liberè libertate physica, vt ostendimus disp. 32. quæst. 3. Seipsum etiam non liberè, sed necessariò diligit, vt disp. 33. quæst. 2. probabimus. Maior autem videtur fore libertas diuinæ voluntatis, si ad peccata etiam posset se extendere, nullamque, ne moralem quidem, necessitatem pati posset; neque vllum actum, qui liber non esset exercere.

Ruiz disp. 8. de Voluntate sect. 2. citis commentariis tendit probare, libertatem Dei maiorem esse, quam, si peccare posset. Vazq. verò l. p. q. 19. art. 10. in commentario, & Soar. Opusculo de libertate diuinâ disp. 2. sect. 1. sine docent, in eo, qui peccare potest, libertatem esse extensiuè maiorem, quam in Deo, qui peccare nequit. Deinde ipse Ruiz disp. 10. de Volunt. sect. 4. num. 19. cum adstruxisset in Deo necessitatem moralem ad amplectendum optimum, dicit, maiorem nihilominus esse libertatem diuinam, quam, si tali necessitate cereret: id quod etiam docet Grat. l. p. contr. 3. tract. 2. disp. 3. num. 39. Vtrum autem esset etiam maior libertas Dei, si nullam volitionem necessariam adhuc circa seipsum haberet, non video expressum in Auctoribus.

Pro resolutione suppono primò, bifariam sciipere libertatem magis, & minus, nempe extensiuè, & intensiuè. Extensiuè dicitur voluntas maiorem libertatem habere, quæ circa plura obiecta; minorem autem, quæ circa pauciora obiecta potest liberè; aut, quæ plures, paucioresue actus liberos

liberos habere potest. Intensivè autem eò magis libera voluntas dicitur ad eligendum inter proposita extrema, quò magis à necessitate recedit assumendi alterutrum: eò autem minus libera, quò ad talem necessitatem magis accedit: accedit autem ad illam eò magis, aut minus, quò magis, aut minus propendit, seu inclinatur ad alterutrum ex extremis. Unde tunc maximam omnium libertatem intensivam habet voluntas, cum sit exactè in æquilibrio, nec magis ad vnum, quàm ad alterum ex dictis extremis inclinatur.

383 Hinc suppono secundò, libertatem non eò magis perfectam esse, quo maior est. Sed perfectionem eius aliunde, quàm à quantitate intentionis, vel extensionis eius taxandam esse: nempe respectivè ad objecta, extremave, in ordine, ad quæ libertas est. Sæpe enim potest esse objectum, extremumve talis naturæ, aut conditionis, vt minor libertas ad illud amplectendum, perfectior sit, quàm maior: imò tale, vt omnimoda necessitas amplectendi illud sit longè perfectior, quàm libertas. Ratio à priori; quia, cum libertas sit quedam potestas amplectendi vnum, aut alterum ex extremis propositis, & omnis potestas ab actu, objectoque specificetur; fieri potest, quòd alterum ex extremis sit tale, vt absolutè quid melius sit, carere potentia amplectendi illud, quàm eam habere. Quo casu necessitas ad alterum extremum perfectior erit, quàm libertas. Sic melior est necessitas ad non peccandum, quàm libertas: quia melius est carere potentia ad peccandum, quàm eam habere. Similiter perfectior est necessitas ad amandum Deum, quàm libertas; quia melius est carere potentia ad omittendum amorem Dei, quàm eam habere. Similiter talia possunt extrema esse, vt quid melius sit, atque præstantius propendere in illa inæqualiter, quàm æqualiter. Quo casu minor intensivè erit libertas amplectendi alterutrum, eòque minor, quò magis fuerit inæqualis eiusmodi propensio. Hoc pacto, quando ex extremis propositis alterum est altero longè melius, & amabilius, necessitas moralis cum libertate physica ad amplectendum, quod est melius, omnimodè libertate præstantior est. Ex quibus apparet libertatis perfectionem non absolutè, sed respectivè ad objecta, circa quæ ea est exercenda, pensandam esse. Atque ita non semper, & in omni gradu eam esse perfectionem simpliciter simplicem, quæ melior sit ipsa, quàm non ipsa, sed quandoque solùm, & in certis gradibus.

Propositio 1.

384 Libertas diuina minor est extensivè, quàm si Deus peccare posset. In eo tamen ipso consistit summa eius perfectio.

Vtraque pars propositionis constat ex dictis. Prima quidem; quia, si Deus peccare posset, ad plura se extenderet eius libertas; quia posset amplecti liberè, quæcumque potest modò, vt supponimus, & insuper negationes peccatorum, quas modò necessariò amplectitur, & peccata, quæ amplecti nequit. Quod est, fore tunc libertatem eius maiorem extensivè iuxta suppositionem primam. Secunda autem pars constat ex suppositione secundà: quia libertas ad peccan-

dum multas fert secum imperfectiores repugnantes summa perfectioni libertatis diuinae.

Sed contra primam propositionem, artem opposit nit Ruiz primò August. in Enchiridio cap. 15. vbi agens de statu beatitudinis ait, *Mulò quippe liberus erit arbitrium, quod omnino non poterit seruire peccato.* Respondeo, Augustinum non loqui de libertate propriissima indifferentiæ oppositæ necessitati, de qua nos agimus, sed de libertate minus propria opposita coactioni, & seruituti; ratione cuius liberius vocat arbitrium Beatorum; quia prorsus sunt exempti, & immunes à seruitute peccati. Cui se, qui peccat, dicitur mancipare, dum peccato veluti fauissimo hosti eximij bonis spoliandum, pessimèque tractandum tradit. Quo iure dicitur Ioan. 8. *Omnis, qui facit peccatum, seruus est peccati.*

Hoc etiam sensu videtur loquutus Ansel. 386 oppositus etiam à Ruiz in Dialogo de liber. arb. cap. 1. post medium, cum ait, *Denique nec libertas, nec pars libertatis est peccandi potestas.* Subdit enim, *Qui sic habet, quod decet, & quod expedit, vt hoc amittere nequeat, liberior est, quàm ille, qui sic habet hoc ipsum, vt possit perdere, & ad hoc, quod dedecet, & non expedit, valeat adduci.* Hæc namque non libertati indifferentiæ, sed libertati oppositæ coactioni quadrare videntur. Et quidem potestatem ad peccandum libertatem esse veram, & propriam oppositam necessitati, imprimis docet Damasc. lib. 2. de fide cap. 27. Deinde apertè videntur sentire plurimi Patres relati ab ipso Ruiz in disp. citatà sect. 1. dum in eo potissimum, dicunt, consistere libertatem humanam, quòd homo aut bonum virtutis, aut malum vitij, prout sibi libuerit, possit amplecti.

Tertiò opponitur S. Th. 1. p. quæst. 62. art. 387 8. ad 3. vbi ait, *Maior est libertas in Angelis, qui peccare non possunt, quàm in nobis, qui peccare possumus.* Sed hoc Vazq. & Soar. non de libertate extensivè maiore, sed de magis perfectà interpretantur. Quo sensu, ex dictis conitatur, esse verissimum. Et quidem libertatem ad peccandum veram, & propriam libertatem esse, apertè supponit ipse S. Th. 1. p. quæst. 19. art. 10. ad 1. vt ibi Vazq. notat.

Quartò opponit Ruiz Augustinum, & alios 388 Patres dicentes, omnipotentiam Dei non minui ex eo, quòd Deus non possit mori, falli, aut mentiri. Ex quo infert, nec Dei libertatem esse minorem ex eo, quòd nequeat peccare, quàm esset si peccare posset. Respondeo, eiusmodi Patres loqui de omnipotentia Dei quoad suam intrinsicam, & absolutam perfectionem; secundum quam integra, & immutata maneret, totamque prorsus retineret suam vim causatiuam; etiam si impossibilia fierent multa eorum, quæ potest facere, nec cresceret quoad talem virtutem, etsi, quæ facere non potest, possibilia fierent. Cateroquin, si sermo sit de potentia proxima ad operandum supponente possibilitatem effectuum, negari nequit, hanc maiorem fore extensivè in Deo, si plura essent possibilia, quàm modò sunt; quia plura tunc Deus absolutè, & proximè posset facere, quàm potest modò; subindeque ad plura faciendâ esset tunc liber, quàm modò est. Libertas quippe in potentia proximâ ad faciendum, & non faciendum, ad volendumque, & non volendum posita est.

Quintò arguit Ruiz. Peccatum non pro- 389 cedit à voluntate, quatenus est causa perfecta,

&

& efficiens, sed quatenus est causa deficiens, & imperfecta. Ob id enim dixit Dionys. cap. 4. de diuin. nomine procul à fine, *Non tamen efficientes sunt malorum rationes, atque facultates, sed imbecillitas, & infirmitas, &c.* Ergo possibilitas peccandi non est propria potentia, sed impotentia, peccatumque non potentia, sed impotentia obiectum est. Proindeque ad seruitutem potius pertinet, quam ad libertatem. Respondeo, qui facit peccatum, eo ipso non posse non esse causam facti iam propriè, seu effectiuam peccati, tamen si etiam causa deficiens appelletur; vel quia faciendum peccatum, deficit à regula rationis deficienteque à rectitudine virtutis; vel quia, dum peccatum facit, passioni, aut tentationi dat manus; despondensque animum, deficit, iacetque in lucem superatus ab inimico vt imbecillus, & infirmus, Quo sensu loquitur Dionys. Ex quo patet, peccatum potentia propria obiectum esse, ad libertatemque propriam spectare: tamen ob dicta ab impote, & debili dici possit oriri, ad seruitutemque pertinere, siue in eam pertrahere, vt dictum est num. 384.

390 Sexto arguit Ruiz. Cum omni peccato aliquod inuoluntarium miscetur, quatenus peccans, dum bonum in actu prauo apprehensum sequitur, malitiam culpæ quasi coactus tolerat. Ergo potentia ad peccandum potius minuit, quam auget libertatem, imminuta ratione voluntarij per inuoluntarium oppositum annexum peccato. Tum proprium est peccantis ex imperfecta cognitione operari. Quò magis autem est imperfecta cognitio, qua voluntas ducitur, eò est minor libertas eius. Respondeo, etsi peccatum habeat admixtum inuoluntarium, aut ex imperfecta cognitione procedat, atque idcirco sit minus liberum intensiue, quam, si esset simpliciter voluntarium sine inuoluntarij admixtione, à cognitioneque perfectissima nasceretur. Id profecto nihil profus referre, quominus libertas ad peccandum extensiue augeat libertatem voluntatis: cum ea sit libertas quædam, tamen minor, quam, si ab omni ratione inuoluntarij, ab omni que imperfectione cognitionis esset immunis. Libertas quippe quantumuis intensiue exigua non potest non libertati addita eam augere extensiue, vt constat.

Propositio 2.

391 Voluntas diuina, dum ad aliquod amplectendum moraliter necessitatur iuxta doctrinam tradendam disp. 32. quæst. 3. minus manet libera intensiue, quam, si non necessitaretur moraliter. In eo tamen ipso stat etiam summa libertatis eius perfectio.

Constat propositio ex doctrinâ traditâ suppositione primâ, & secundâ. Quia voluntas necessitata moraliter ad vnum extremum minus est indifferens, atque adeò minus libera ad vtrumuis. Vt sic tamen perfectius se gerit, quando ita postulant extrema, quam, si æquabiliter esset indifferens, & consequenter summè libera.

Propositio 3.

Libertas diuinæ voluntatis minor est extensiue, quam, si Deus se ipsum liberè amaret, & nullam omnino volitionem necessariam haberet. Ea tamen maior extensio libertatis imperfectio maxima esset.

Constat itidem hæc propositio ex eisdem suppositionibus; neque alia eget probatione. Ex omnibus autem dictis apparet, quid sit dicendum ad rationes dubitandi initio propositas.

DISPUTATIO 32.

De obiecto diuinæ voluntatis accepto vniuersè.

DE obiecto voluntatis diuinæ vniuersaliter sumpto tractabimus solum in præsentis disputatione: tractaturi postea speciatim de obiectis specialibus eius.

QVAESTIO I.

Quodnam sit, loquendo vniuersè, obiectum diuinæ voluntatis.

Suppono vt certum apud omnes, obiectum voluntatis in vniuersum esse bonum, & malum; illud prosecutionis; hoc fugæ. Omnis quippe voluntas per modum prosecutionis tendit in bonum, volendo, seu amando illud; in malum autem per modum fugæ, illud nolendo, seu odio habendo.

Suppono secundò etiam vt certum, bonitatem, à qua entia bona dicuntur duplicem esse. Alia enim est bonitas absoluta, qua vniuersum quodque in se ipso est bonum. Alia bonitas respectiua, qua aliquid bonum est alicui. Et de bonitate quidem respectiua constans, & certum omnium Doctorum sententia est, eam in conuenientiâ quadam consistere, qua vnum ens alteri est congruum, seu conueniens, seu consentaneum. De bonitate verò absolutâ non adeò est exploratum, in quonam illa conceptu ponenda sit. Multi enim Doctores censent, eam nihilo differere à perfectione, qua quilibet in suo esse perfectum dicitur, id est, tale, cui secundum proprium genus, nec deest aliquid, nec redundat; iuxta definitionem perfecti traditam ab Aristot. lib. 4. Phys. text. 63. & lib. 5. Metaph. text. 21. Quoniam autem huiusmodi perfectio, siue integritas triplex est; essentialis; integralis; & accidentalis triplicem dicti Doctores bonitatem absolutam distinguunt; essentialem; integram; & accidentalem; ex quibus primam dicunt esse bonitatem transcendentem, quæ per omnia entia vagatur. Hanc tamen sententiam ego reieci tom. 1. huius Operis